

ĆWICZENIE 9

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

CZY WARTO POMAGAĆ?

Ćwiczenie ma wywołać dyskusję uczniów i uczennic o różnych motywach pomagania innym, szczególnie w kontekście katastrofy humanitarnej, oraz zachęcić ich do stworzenia przykładowego komunikatu wzywającego do wsparcia działań pomocowych. Młodzi ludzie dzięki temu będą mogli zastanowić się nad formami pomocy i sposobami zaangażowania.

S-57

CZĘŚĆ OPISOWA

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie
Realizowany zapis podstawy programowej:

23. Problemy współczesnego świata.

23. 2. Uczeń uzasadnia potrzebę pomocy humanitarnej i angażuje się (w miarę swoich możliwości) w działania instytucji (także pozarządowych), które ją prowadzą.

Cele ćwiczenia:

Uczeń/uczennica:

- ➔ uzasadnia potrzebę pomocy humanitarnej oraz rozumie podstawowe potrzeby osób poszkodowanych w katastrofie humanitarnej;
- ➔ zna sposoby wspierania osób poszkodowanych w wyniku katastrofy humanitarnej.

Instrukcja dla nauczyciela:

1. Poinformuj uczniów i uczennice, że ćwiczenie służy refleksji nad ich motywacjami przy pomaganiu innym. Ma pozwolić na przemyślenie, co nas skłania do zaangażowania się w pomoc i jak możemy to robić.
2. Wytłumacz klasie, jaką sytuację określamy mianem kryzysu humanitarного i czym charakteryzuje się pomoc humanitarna. Możesz skorzystać z krótkich informacji zawartych poniżej.
3. Podziel uczniów na 4–5 osobowe grupy oraz rozdaj im materiały informacyjne na temat kryzysu humanitarного w Afryce Wschodniej.
4. Uczniowie odpowiadają w grupach na pytania dołączone do tekstu. Na podstawie swoich odpowiedzi grupa przygotowuje krótki komunikat, który może być wyemitowany przez szkolną radiostację, informujący o kryzysie i uzasadniający potrzebę pomocy jego ofiarom. Grupy odczytują kolejno swoje komunikaty na forum klasy.
6. Na zakończenie poproś każdego z uczniów o podzielenie się swoim osobistym odczuciem na temat opisanego sytuacji. Co było najbardziej zaskakujące? Co mnie poruszyło?

Propozycja na kontynuację:

Podsumuj ćwiczenie, wskazując organizacje i instytucje zajmujące się w Polsce pomocą humanitarną.

Dodatkowe informacje dla nauczyciela

Pomoc humanitarna

Pomoc humanitarna polega na zapewnieniu wsparcia, opieki i ochrony ludności poszkodowanej w wyniku konfliktów zbrojnych, klęsk żywiołowych lub innych katastrof spowodowanych przez naturę lub człowieka. Pomoc taka charakteryzuje się przede wszystkim bezstronnością przy jej niesieniu, czyli powinna być udzielana bez rozróżnień ze względu na płeć, wiek, religię, przynależność państwową czy etniczną. Ważne jest, aby sprawdzić, jakie potrzeby ma poszkodowana ludność i wspierać ją z poszanowaniem jej zwyczajów i godności.

Więcej na temat dobrej pomocy humanitarnej na blogu Rafała Hechmana (koordynatora pomocy natychmiastowej Polskiej Akcji Humanitarnej): www.tokfm.pl/Blogi/1,111416,9081752,Mitologia_katastrof.

Komunikowanie o katastrofie humanitarnej

Niestychanie ważne podczas realizacji tego ćwiczenia jest zwrócenie uwagi na słowa, hasła czy obrazy, jakimi chcemy przyciągnąć uwagę odbiorców. Poproś uczniów, aby przy przygotowywaniu komunikatów myśleli o godności zarówno osób poszkodowanych, jak i własnej i swoich najbliższych. Dobrym sposobem jest zadanie sobie pytania, czy sam chciałbym/chciałabym, by tak o mnie mówiono, przedstawiano mnie w taki sposób. Wy tłumacz, że źle zorganizowana pomoc, wynikająca z poczucia wyższości, braku wiedzy lub pogardy, powoduje tylko pogorszenie i tak rozpaczliwej sytuacji, w jakiej znajdują się ofiary katastrofy.

S-58

CZĘŚĆ OPISOWA

KARTA PRACY

Przeczytajcie krótką informację o sytuacji w krajach Afryki Wschodniej. Znajdźcie je na mapie, zastanówcie się, co wiecie o tych państwach i sytuacji życiowej ich mieszkańców. Następnie odpowiedzcie wspólnie na poniższe pytania i przygotujcie komunikat, który może zostać użyty w szkolnej rozgłośni. Komunikat ma informować o sytuacji i uzasadniać zaangażowanie się w pomoc.

Kryzys żywnościowy w Afryce Wschodniej w 2011 r.

Ponad 12 milionów ludzi w Somalii, Kenii, Etiopii i Dżibuti walczy o przetrwanie w związku z największą w historii stulecia klęską żywnościową. W regionie brakuje dwóch podstawowych dla przeżycia dóbr: żywności i wody.

Brak opadów lub zbyt niski ich poziom spowodował przede wszystkim niedobór wody pitnej dla ludzi i zwierząt. Nie mówiąc już o uprawach roślin, które nie miały szans na właściwy wzrost. Mieszkańcy utracili w wyniku suszy i jej następstw często cały dobytek w postaci kóz, owiec i bydła. Zagrożone jest poważnie życie ludzi, także ze względu na konflikty i rywalizację o każdą ilość wody. Wraz ze zmniejszaniem się ilości żywności na rynku zaczyna się wzrost jej cen, przez co staje się coraz trudniej dostępna dla osób najuboższych – dzieci czy osób o niższym statusie społecznym oraz wykluczonych.

Podstawowe dane na temat kryzysu w Afryce Wschodniej:

➔ Problemy z dostępem do żywności spowodowały duże niedożywienie u dzieci, głównie w północnej Kenii, południowej Etiopii, południowej Somalii oraz wśród uchodźców przybyłych z Somalii do Kenii i Etiopii. Według szacunków UNICEF-u (Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci) natychmiastowej interwencji potrzebuje 480 000 dzieci cierpiących na ciężką postać ostrego niedożywienia, które nieleczone prowadzi do śmierci oraz 1 649 000 kobiet i dzieci z łagodniejszą formą ostrego niedożywienia.

➔ Trwający w Somalii konflikt utrudnia dotarcie z pomocą humanitarną w głąb kraju. W związku z tym Somalijczycy szukają pomocy za granicą. Tylko w czerwcu do obozów dla uchodźców w Kenii i Etiopii przybyło z Somalii 50 tys. osób, a w kolejnych dwóch tygodniach lipca około 20 tys. Każdego dnia liczba uchodźców w Kenii wzrasta o około 1,2 tys., a w Etiopii o prawie 2 tys. osób.

➔ Bezpośrednią konsekwencją suszy w regionie jest wzrost cen żywności, przez który staje się ona często niedostępna dla najuboższych mieszkańców. W Somalii zanotowano 200-procentowy wzrost cen w stosunku do analogicznego okresu w roku poprzednim.

➔ W całym regionie pomoc w postaci dystrybuowanych racji żywności otrzymuje już około 6,7 miliona osób.

Sytuacja w wymienionych krajach jest trudna i wymaga natychmiastowej reakcji. Przykładowo Somalia, ze względu na wojnę domową, od 1995 r. nie otrzymywała praktycznie pomocy z zewnątrz. Pomoc humanitarna nie była dostarczana ze względu na wysokie ryzyko i ostrzeżenia, żeby omijać ten, uznawany za szczególnie niebezpieczny, rejon Afryki.

Eksperti podkreślają, że w przypadku tak rozległej geograficznie klęski i przy tak słabej kondycji władz i instytucji państwowych, najważniejsza jest szybka reakcja. Susza spowodowała, że niedobór wody jest zastraszający. Celem brytyjskiej organizacji Oxfam stało się zapewnienie każdemu 5 litrów wody na dzień, co określone jest jako niezbędne minimum

S-59

KARTA PRACY

dla człowieka. Woda jest dostarczana do poszkodowanych cysternami. W jednej z wiosek stworzono 4 punkty dystrybucyjne, każdy z nich obsługuje około 140 gospodarstw domowych, czyli szacunkowo ok. 560 osób. Przeciętnie każde gospodarstwo otrzymuje 45 litrów wody na dzień, co daje 7,5 litra na osobę.

Dla porównania mieszkańcy Polski zużywają przeciętnie 140-160 litrów wody dziennie (średnie zużycie przez osobę mieszkającą w lokalu z dostawą ciepłej wody, łazienką i WC). Polskie organizacje prowadzą zbiórki pieniężne na pomoc dla mieszkańców Somalii, Kenii i Etiopii. Potrzeby są ogromne i nie kończą się na zapewnieniu dostępu do wody i jedzenia. Z czasem potrzebne będzie wsparcie w odzyskiwaniu źródeł utrzymania (rolnictwo, handel) i samodzielności.

W przypadku tak dużej odległości od miejsca kryzysu, w Polsce zbiera się pieniądze, ponieważ transport jakichkolwiek rzeczy byłby zbyt kosztowny i całość zebranej sumy można wtedy przekazać na pomoc, niezbędne koszty administracyjne oraz podróże. Wyjazd jest niezbędny, by właściwie zbadać potrzeby ludzi i znaleźć miejsca, gdzie jest ona w danym momencie najbardziej potrzebna. Często szuka się partnera lokalnego, by pomoc była szybko i sprawnie rozdyskrebowana. Niezmiernie ważne jest także wsparcie lokalnej gospodarki poprzez zakup żywności, wody, potrzebnych materiałów na miejscu lub w sąsiednich krajach.

Tekst powstał na podstawie materiałów ze stron organizacji zaangażowanych w pomoc humanitarną:

Polska Akcja Humanitarna

www.pah.org.pl

Fundacja dla Somalii

www.fundacjadlasomalii.org.pl

Oxfam

www.oxfam.org.uk

Pytania:

- Jakie są przyczyny katastrofy w krajach Afryki Wschodniej?
- Jaki wpływ może mieć taka susza na życie przeciętnego mieszkańca w waszym wieku?
- Dlaczego pomaga się mieszkańcom tak odległych krajów?
- Co nas skłania do wsparcia ofiar katastrofy?
- Dlaczego chcielibyście pomóc, a co może was przed tym powstrzymać?
- Jak można się zaangażować w pomoc dla takich krajów?

S-60

KARTA PRACY

